

УДК: 373. 29: 004

Т.О. ПАВЛЮК

ОБЛАШТУВАННЯ КОМП'ЮТЕРНО-ІГРОВОГО КОМПЛЕКСУ У ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ДЛЯ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМ ЗОРУ

Резюме. У статті здійснено аналіз досліджень з проблеми впровадження комп'ютера в дошкільний навчальний заклад через комп'ютерно-ігровий комплекс. Вказані рекомендації щодо оформлення складових комплексу та норм роботи за комп'ютером здорової дитини старшого дошкільного віку та дитини з порушеннями зору.

Ключові слова: комп'ютер, комп'ютерно-ігровий комплекс, комп'ютерна зала, монітор, зображення, дитина старшого дошкільного віку, дитина з порушенням зору.

Постановка проблеми. Комп'ютер, в сучасному інформаційному суспільстві, слугує потужним інструментом для обробки інформації. В освітній галузі це – могутній технічний засіб навчання – від дошкільних навчальних закладів до вищої школи.

Формулювання цілей статті. Здійснити аналіз досліджень з проблеми впровадження комп'ютера в дошкільний навчальний заклад через комп'ютерно-ігровий комплекс. Головним завданням статті є визначення особливостей оформлення складових комп'ютерно-ігрового комплексу та норм роботи за комп'ютером здорової дитини старшого та дитини з порушенням зору.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В останні десятиліття увага багатьох науковців (О. Кивлюк, О. Кореганової, Г. Лаврентьевої, Т. Поніманської та ін.) була зосереджена на проблемі впровадження комп'ютера в дошкільну освіту. Комп'ютер у життя дитини може увійти лише через гру, тому в дошкільних навчальних закладах розвивальне середовище функціонує як комп'ютерно-ігровий комплекс [1; 2; 4].

На думку В. Сороки, застосування комп'ютерно-ігрового комплексу в системі дошкільного виховання допомагає через гру формувати у дітей психологічну готовність до роботи з обчислювальною технікою у школі [6, 23].

Г. Лаврентьева вважає, що використання комп'ютерної техніки в навчально-виховному процесі дошкільного навчального закладу позитивно впливає на загальний розвиток дітей. Використання комп'ютера має проводитися лише через комп'ютерно-ігровий комплекс (комп'ютерна зала, спортивний комплекс, кімната релаксації (психологічного розвантаження)) [2, 10].

Виклад основного матеріалу дослідження. Комп'ютерно-ігровий комплекс забезпечує найбільш раціональне використання комп'ютерів у дошкільних навчальних закладах; поєднання процесу освоєння персонального комп'ютера з іграми та заняттями. Особливістю є – застосування рухливих ігор, вправ на зняття втоми очей [1]. Тому комп'ютерно-ігровий комплекс має такі складові: комп'ютерна зала, ігрова зала (включає навчальну зону), спортивний комплекс та кімната релаксації (зона психологічного розвантаження). Під час облаштування складових комплексу у дошкільних навчальних закладах слід враховувати, що у інтегрованих групах навчаються і здорові діти і діти з порушенням зору. Тому, перш за все, особливості комплектування будуть стосуватися комп'ютерної зали.

Ігрова зала призначена для самодіяльних сюжетно-рольових, режисерських і театралізованих ігор, тому повинна бути просторою, світлою, затишною, не повторювати оформлення групових кімнат. У ній розміщують великі ігрові модулі, подіуми-будиночки для режисерських ігор, подіум-сцену із завісою для театралізованих ігор, а також сюжетно-образні іграшки.

Зала релаксації або психологічного розвантаження може бути оформлена за зразком зимового саду. Обов'язковими елементами в приміщенні мають бути живі рослини, акваріуми і тераріуми, вольєрами з птахами. Бажано оформити кімнату і невеликим басейном. Поруч потрібно поставити ємностями з піском, галькою для експериментування з природним матеріалом. Приміщення слід обладнати столиками-мольбертами та предметами для ігор [4]. Спортивний комплекс має традиційне наповнення.

Вище згадані зали в дошкільному навчальному закладі мали місце і до тепер, свою увагу ми зосереджуємо на комп'ютерній залі.

Для того, щоб оптимально підібрати комплектацію комп'ютерної зали дослідимо можливість використання комп'ютера з навчальною метою для дітей з порушеннями зору, і чи взагалі доцільно використовувати для них цей засіб навчання.

Причини порушень зору можуть бути вроджені та набуті. Вроджені: викликані різними вірусними і інфекційними захворюваннями (грип, токсоплазмоз та ін.), порушеннями обміну речовин матері під час вагітності; спадкова передача деяких дефектів зору (зменшення розмірів очей, катаракта та ін.); зумовлені уродженими доброякісними мозковими пухлинами [3, 25]. Набуті: внутрішньочерепні і внутрішньоочні крововиливи, травми голови під час родів та в ранньому віці дитини; у зв'язку з підвищенням внутрішньоочного тиску; на тлі загального соматичного ослаблення здоров'я; недоношені діти із зниженням чутливості сітківки.

Розрізняють хворих з наступними порушеннями зору:

- незрячі – це люди з повною відсутністю зорових відчуттів, або ті, які мають залишковий зір або здатність до світловідчуття;
- абсолютно або тотально незрячі – люди з повною відсутністю зорових відчуттів;

▪ слабозорі – це люди, гострота зору яких дозволяє розрізняти предмети, контури яких вони бачать нечітко. Головна відмінність даної групи від сліпих: при вираженому зниженні гостроти сприйняття зоровий аналізатор залишається основним джерелом сприйняття інформації про навколишній світ і може використовуватися як провідний у навчальній, професійній та інших видах діяльності.

Отже, працювати за комп'ютером у дошкільному навчальному закладі може дитина з мінімальними ушкодженнями зору.

Враховуючи специфіку організації роботи зі здоровими дітьми старшого дошкільного віку та з дітьми з порушенням зору, комп'ютерну залу не дозволяється розміщувати у підвальних приміщеннях. Освітлення має бути природне і штучне, комфортне для очей. Орієнтація вікон повинна бути на північ або північний схід, вікна повинні мати жалюзі, які можна регулювати або штори. Штучне освітлення повинно здійснюватися системою загального освітлення люмінесцентними світильниками білого чи теплого білого світла, обрамлених спеціальною розсіюючою арматурою. Чищення скла вікон та світильників слід проводити не менше ніж два рази на рік, а також заміну перегорілих ламп у міру їхнього виходу із ладу.

В комп'ютерній залі обов'язково має бути організований обмін повітря. Температура повітря повинна бути $19,5 \pm 0,5^{\circ}\text{C}$, відносна вологість повітря $60 \pm 5\%$, швидкість руху повітря не більшою ніж $0,1$ м/с.

Забороняється оздоблювати приміщення деревостружковими плитами, плівковими та рулонними синтетичними матеріалами, синтетичним килимовим покриттям, мийними шпалерами, шаровим паперовим пластиком та іншими полімерними матеріалами, що можуть виділяти шкідливі хімічні речовини та сприяти підвищенню статичного поля. Підлогу слід накрити антистатичним матеріалом.

Не рекомендується використовувати в оформленні зали яскраві кольори, прикрашати стіни приміщень панно, картинами, схемами, таблицями. В інтер'єрі не слід використовувати м'які іграшки, тому що ті накопичують електричні заряди. Цілком доречно замінити їх живими рослинами [4].

Загальний час перебування дитини старшого дошкільного віку в комп'ютерно-ігровому комплексі – 40-45 хв.

Згідно норм роботи за комп'ютером, тривалість перебування дитини старшого дошкільного віку в комп'ютерній залі не повинна перевищувати 15 хв, дитини з порушенням зору – 10 хв.

В комп'ютерній залі має бути обладнане робоче місце вихователя: системний блок, відео монітор, клавіатура, маніпулятор “мишка”, акустична система, мікрофон, принтер (бажано ксерокс, сканер), блок безперебійного живлення.

Комплектування робочих місць для дітей старшого дошкільного віку має виходити з нормативу: чотири квадратних метри на один комп'ютер (об'єм приміщення має бути не менше 20 кубічних метрів). Під час заняття в приміщенні може перебувати не більше восьми дітей. Тому групу краще поділити на підгрупи. У кожного вихованця має бути індивідуальне місце за комп'ютером. Недопустимо, щоб біля одного комп'ютера працювало водночас двоє-троє дітей.

Робоче місце дитини старшого дошкільного віку за комп'ютером бажано облаштувати так як і вихователя, за можливим виключенням друкуючих пристроїв.

Для того, щоб використання комп'ютера було максимально корисним не лише для дітей з порушенням зору, а й здорових, навантаження на зір може бути істотно знижено за рахунок поліпшення якості монітора. Найбезпечнішими для очей є рідкокристалічні дисплеї. До їх переваг можна віднести малий розмір і вагу в порівнянні з електронно-променевими трубками, ідеальне фокусування і геометрію зображення, відсутність видимого мерехтіння і перешкод від магнітних полів. Енергоспоживання у ЖК моніторів в 2-4 рази менше, ніж у електронно-променевих трубок і плазмових екранів. Краще використовувати височастотні монітори (з частотою регенерації не менше 75 Гц і розміром зерна не більше 0,28 мм). Рекомендується систематично протирати екран монітора спеціальними серветками. Шар пилу і грязі може бути однієї з причин низької якості зображення.

Екран монітору, за яким займається дитина, слід повернути у протилежний від джерела світла бік. Він має знаходитися на рівні очей або трохи нижче. Відстань між очима дитини та екраном має становити 60-70 см. Яскравість зображення мусить бути оптимальною.

Під час роботи дітям можна використовувати спеціальні захисні окуляри з лінзами-світлофільтрами.

Важливою умовою використання комп'ютера у дошкільному навчальному закладі є правильно підібрані меблі. Столи і стільці мають бути спеціалізованими, відповідати зросту дітей.

Для дітей старшого дошкільного віку краще підібрати дитячі операторські стільці на роликах, з регульованою спинкою, без підлокітників, що обертаються навколо своєї осі. Вони дозволяють змінювати позу під час роботи. Ноги користувача комп'ютера не повинні згинатися більш як на 90, під столом має вистачати місця для вільного їх розміщення. Стіл має бути комп'ютерним, із спеціальною висувною дошкою під клавіатуру [1].

Заняття в комп'ютерній залі слід проводити не більш як одне протягом дня та не частіше, ніж три рази на тиждень; не за рахунок сну, прогулянки, оздоровчих заходів. Після заняття з дітьми старшого дошкільного віку обов'язково потрібно провести гімнастику для очей.

Висновки. Комп'ютер в дошкільній освіті став незамінним засобом і інструментом, за допомогою якого навчання дітей старшого дошкільного віку може стати більш цікавим, швидким і простим, а знання – більш глибокими. Для правильної організації роботи комп'ютерно-ігрового комплексу слід дотримуватися норм роботи за комп'ютером. При належному облаштуванні робочого місця і правильному підборі роду занять,

використання комп'ютера буде максимально корисним для дітей старшого дошкільного віку. У комп'ютерно-ігрових комплексах, в яких будуть працювати діти з порушеннями зору, особливу увагу слід приділити зменшенню навантаження на зір за рахунок підбору якісних моніторів, використання спеціальних окулярів та захисних екранів, а також зменшення часу їх перебування у комп'ютерній залі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кореганова О.І. Комп'ютер у дошкільному закладі / О.І. Кореганова // Комп'ютер у школі та сім'ї – 2000. – №3. – С. 40.
2. Лаврентьева Г. Комп'ютерно-ігровий комплекс / Г. Лаврентьева // Дошкільне виховання. – 2003. – №1. – С. 10-12.
3. Особливості навчальної та праці при глибоких порушеннях зору / під ред. О.Г. Литвака. – Л.: Вид-во ЛГПИ ім. А.І. Герцена, 1983. – 112 с.
4. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка / Т.І. Поніманська. – К.: Академвидав, 2013. – 464 с.
5. Реабілітаційний супровід навчання неповносправних дітей: метод. посібник / укл.: А. Луговський. М. Сварник, О. Падалка. – Львів: Колесо, 2008. – 144 с.
6. Сорока В. Комп'ютер навчає і розвиває / В. Сорока // Дошкільне виховання, 1997. – №11. – С. 23.

Т.А. ПАВЛЮК. ОБУСТРОЙСТВО КОМПЬЮТЕРНО-ИГРОВОГО КОМПЛЕКСА В ДОШКОЛЬНЫХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ ДЛЯ ДЕТЕЙ С НАРУШЕНИЕМ ЗРЕНИЯ

Резюме. В статье осуществлен анализ исследований по проблеме внедрения компьютера в дошкольные учебные заведения через компьютерно-игровой комплекс. Указанные рекомендации относительно оформления составляющих комплекса и нормы работы за компьютером здорового ребенка старшего дошкольного возраста и ребенка с нарушениями зрения.

Ключевые слова: компьютер, компьютерно-игровой комплекс, компьютерный зал, монитор, изображение, ребенок старшего дошкольного возраста, ребенок с нарушениями зрения.

T.O. PAVLYUK. ARRANGEMENT COMPUTER-GAMING IN PRESCHOOL EDUCATIONAL INSTITUTIONS FOR CHILDREN WITH VISUAL IMPAIRMENT

The summary. In the article the analysis of researches is carried out on issue of introduction of computer in preschool educational establishment through computer-playing complex. The indicated recommendations are in relation to registration of constituents of complex and norm of work at the computer of healthy child of senior preschool age and child with visual impairment.

Key words: computer, computer-playing complex, computer hall, monitor, image, child of senior preschool age, child, with visual impairment.

Одержано редакцією 06.09.2014 р.

УДК: 372. 21

Н.М. РУДЕНКО

АНАЛІЗ РІВНЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ БЕЗ ВАД ТА ЇХ РОВЕСНИКІВ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ

Резюме. Надається визначення понять «толерантність», «інтолерантність», розглядаються їх види і рівні. Представлено результати порівняльного аналізу рівня толерантності у старшокласників без відхилень у психофізичному розвитку та школярів з особливими потребами.

Ключові слова: толерантність, інтолерантність, гандикапізм, інклюзія.

Постановка проблеми. Останніми десятиліттями у більшості країн Західної, а тепер і Центральної Європи, відбуваються докорінні зміни у законодавстві, розумінні та забезпеченні якісної освіти для дітей з особливими освітніми потребами. Разом з вибором Україною незалежного та демократичного напрямку розвитку суспільства, посилилася увага до якості й доступності освіти для дітей-інвалідів. Характерно, що з розвитком демократичного суспільства, яке гарантує право кожного громадянина на активну участь у житті держави, приходять нове розуміння понять «інвалідність», «вади розвитку», «інтеграція», «інклюзія» тощо [2].

В Україні поширюється процес збільшення ступеня участі всіх громадян у соціальній сфері, який дає можливість всім дітям брати участь у різних освітніх програмах. Інклюзивна освіта – це система освітніх послуг, що ґрунтується на принципі забезпечення основного права дітей на освіту та права здобувати її за місцем проживання, що передбачає навчання дитини з особливими освітніми потребами в умовах загальноосвітнього закладу [2].

Формулювання цілей статті. Одним із головних завдань інклюзії є відгук на широкий спектр освітніх потреб в шкільному середовищі та поза його межами. В основу інклюзивної освіти покладена ідеологія, яка виключає будь-яку дискримінацію дітей, яка забезпечує однакове ставлення до всіх людей та створює спеціальні умови для дітей з особливими потребами. Інклюзія відображає спробу залучити учнів з особливими потребами до загальноосвітніх шкіл, а також передбачає пристосування шкіл та їх загальної освітньої філософії та політики до потреб усіх учнів – як обдарованих дітей, так і тих, котрі мають особливі потреби [2].